

Сценарій відкритої виховної години, присвяченої пам'яті Героїв Крут «Вони загинули за Україну»

Автор: Ірина НОСАЧ

Мета заходу: формування в студентів почуття патріотизму, любові до свого народу, його історії та героїчного минулого; формування й розвиток мотивації, спрямованої на підготовку до захисту Вітчизни; формування інтересу до історії про бій під Крутами.

Хід заходу

Викладач: Розпочати нашу виховну годину, присвячену пам'яті Героїв Крут, я хочу зі слів Олександра Олеся:

І згадую чомусь я мимоволі
Великих лицарів своїх;
Лежать вони покинутими в полі
І без хрестів могили їх.
О. Олесь

На мультимедійному пристрої відео 2 хв.

1 – й студент

29 січня – День пам'яті героїв Крут – саме там, у 1918 році відбувся бій, що на довгі роки став одним із символів боротьби українського народу за свободу і незалежність.

У бою під Крутами полягли київські студенти й учні, що 1918-го стали на захист незалежності своєї Вітчизни. Назва невеликої станції Крути, що розташована на Чернігівщині уздовж лінії Бахмач-Київ, ознаменувала відлік нового духовного злету нації, який уже протягом майже століття є національним символом для десятків поколінь борців за свободу та незалежність

2 – й студент

Поїзди, проходячи повз цю маленьку станцію, стишують хід, а в день, коли сталася трагедія, тривожно сигналять... Немов будять приспану й присипану порохом забуття за часів СРСР нашу пам'ять про тих, хто поклав голову в цих полях, захищаючи незалежність молодій Українській державі. Передчасно зів'ялий цвіт, юні романтики.....

Володимир Шульгин

3 – й студент

Не наважуючись зустріти ворога у Бахмачі, де перебувало до 2 тис. по-більшовицькому налаштованих робітників, Аверкій Гончаренко наказав відступити до залізничної станції Крути і зайняти оборону. Туди вони дісталися вже 28 січня 1918 р. Позиції, розташовані за кілька сотень метрів від самої станції, були непогано підготовлені для бою.....

Лука Дмитренко

4 – й студент

На правому фланзі вони мали штучну перешкоду — насип залізничної колії, на лівому — студентська сотня в складі вже наявного там загону почала риття окопів і спорудження земляних укріплень. Командувач загону в Бахмачі Аверкій Гончаренко мав у своєму розпорядженні 4 сотні бійців, переважно студентів та юнкерів. Студентський курінь був поділений на чотири взводи по 28-30 чол. Три з них зайняли позиції в окопах, четверта, що складалася з наймолодших та тих, хто не вмів стріляти, перебувала у резерві.....

Микола Лизогуб

5 – й студент

16 (29) січня 1918 року на залізничній станції поблизу селища Крути за 130 кілометрів на північний схід від Києва розпочався бій, який тривав 5 годин між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та 300-ми київськими студентами, що захищали підступи до Києва.....

Олександр Попович

6 – й студент

Загін матросів Ремньова потрапив під обстріл захисників Крут. З тилу їх підтримував ще й бронепоезд і гармата, які здійснювали виїзди у тил наступаючому ворогові та вели їх обстріл. На залізничній платформі також була гармата сотника Лещенка, якою також стримували наступ більшовиків. Втрачаючи вбитих і поранених, більшовики вперто просувалися вперед. Їх гарматна батарея, що до часу стріляла не досить вдало, зосередила вогонь по українських позиціях. Бій тривав більше 5 годин, українці відбили кілька атак, під час яких понесли значні втрати. Приблизно у цей час на допомогу Ремньову почали надходити інші загони Муравйова (зокрема, 1-й Петроградський загін), а з боку Чернігівської колії підійшов ворожий бронепоезд і почав обстріл обороняючих з тилу.....

Андріїв

7 – й студент

Тим часом, за свідченням очевидців, у студентів та юнкерів почали кінчатися набої і скінчилися снаряди для гармати. Наступаючі загони росіян почали обходити позиції обороняючих з лівого флангу — настала небезпека оточення і юнкери зі студентами почали відхід в напрямку Києва. Більшості вдалося відступити на потязі, який їх чекав. Коло станції Бобрик знаходився більший загін під керуванням Симона Петлюри, але отримавши звістку про повстання на заводі Арсенал Петлюра рушив на Київ, оскільки на його думку найбільша небезпека була якраз там.....

Божко-Божинський

8 – й студент

Юнкери відступали під прикриттям насипу, а у студентів спереду і позаду була відкрита місцевість. Командир студентської сотні сотник Омельченко вирішив спочатку багнетною атакою відбити ворога, а вже потім відступати. Атака виявилася невдалою, адже юнакам протистояли професійні вояки. Сотня понесла втрати, загинув і сам Омельченко. Допомога резерву не дала більшовикам оточити та знищити студентів. Забравши вбитих і поранених, українське військо відходило до ешелону. Росіяни, або не хотіли, або, швидше за все, не могли наздогнати основні сили і продовжувати наступ на Київ того ж дня — залізницю заздалегідь розібрали ще в Крутах.....

Ізидор Курик

9 – й учень

Коли близько 17 години зібралися усі українські підрозділи, виявилось, що не вистачає одного взводу студентів, що стояв найближче до станції: у сум'ятті битви в полон потрапив розвідувальний взвод (близько 30 чоловік). Відступаючи у сутінках, студенти втратили орієнтир та вийшли прямо на станцію Крути, вже зайняту червоногвардійцями. Один із більшовицьких командирів Єгор Попов втратив рівновагу, коли дізнався, що втрати склали не менше 300 чоловік. Щоби якимось їх компенсувати, він наказав ліквідувати полонених. За свідченнями очевидців з 27 студентів спочатку знущалися, а потім розстріляли. Учень 7-го класу Пипський перед розстрілом перший почав співати «Ще не вмерла Україна» і всі інші студенти підтримали спів. І вже лежать тіла юнаків на снігу, политому їхньою кров'ю. Після розстрілу місцевим жителям деякий час забороняли ховати тіла померлих. Пізніше селяни з навколишніх сіл забрали їхні тіла, поховали за християнським звичаєм.....

Микола Корпан

10-студент

Трагічна загибель студентського куреня під Крутами стала символом патріотизму і жертвності у боротьбі за незалежну Україну. Вже в березні 1918 року, після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, за рішенням Центральної Ради від 19 березня 1918 року було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів. 1 березня 1918 року, після звільнення Києва, було закуплено 200 домовин для перевезення тіл загиблих. Після тривалих розшуків за допомогою місцевих селян були знайдені ями, в яких лежали тіла героїв. Однак усіх загиблих знайти не вдалося. 19 березня 1918 року до Києва приїхав сумний поїзд. 27 Убитих вояків-студентів було поховано у спільній могилі на Аскольдовій горі – на аристократичному кладовищі в центрі Києва, де відбулася громадська жалоба і поховання. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей вчинок київської молоді героїчним. . Він, зокрема, сказав: «Стримайте ж Ваші сльози, які котяться! Ці юнаки поклали свої голови за визволення Вітчизни, і Вітчизна збереже про них вдячну пам'ять на віки вічні!».....

М. Ганькевич

11 – й студент

Існувало багато версій, чому сталися трагічні події під Крутами. У загибелі студентів звинувачували керівництво українських збройних сил, яке кинуло їх напризволяще перед загрозою сильного і небезпечного ворога. Останні розвідки доводять, що командування армії УНР розуміло стратегічну важливість оборони бахмацького напрямку. Туди передбачалося відправити частину Гайдамацького кошу Слобідської України на чолі з Симоном Петлюрою, але ці плани зазнали краху через січневі події у Києві.....

Євген Тарнавський

1-й студент

Кров під Крутами не була пролита марно. З неї, наче з безсмертя, розцвітають пелюстки Волі. Вже 29 січня 1919 року на роковини бою під Крутами, до Аскольдової могили героїв прийшли студенти й гімназисти. Вони дали клятву на вірність Україні, на вірність тим ідеям, за які життям заплатили герої.

Крути, без сумніву, були, є і будуть завдяки героїзму молодих студентів, однією з героїчних сторінок нашої історії. Крути стали початком нової доби в історії України. Без Крутів навіть Акт злуки 22 січня 1919 року був би лише документом.

До нашого часу збереглися тільки імена тих, хто був похований на Аскольдовій могилі

Сотник Андрій Омельченко

Відео

(Студенти по черзі зачитують імена героїв)

Сотник Андрій Омельченко

Володимир Шульгин

Лука Дмитренко

Микола Лизогуб

Олександр Попович

Андріїв

Божко-Божинський

Ізидор Курик

Олександр Шерстюк

Головощук

Чижів

Кирик

Андрій Соколовський

Микола Корпан

М. Ганькевич

Євген Тарнавський

Викладач: Вшануємо пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

Запалити свічку. Діти піднімаються. Звучить мелодія.

Викладач:

Подвиг українських юнаків під Крутами, що своєю кров'ю окропили святу землю в боротьбі за волю України, навічно залишиться в історії як символ національної честі...

Вони – студенти, курсанти, школярі – виявилися у своєму патріотизмові вище за класові інтереси і, коли постала потреба, без вагань віддали молоде життя в ім'я волі свого народу.

В масштабах всесвітньої історії ця битва зовсім невеличка. Вона не є зразком військового мистецтва. Просто це – символ нескореного духу нашої нації.